

PONENT

6. FENT FRONT A L'OFENSIVA

L'ASSOCIACIÓ
DRETS SEXUALS
I REPRODUCTIUS

PONENT

La segona etapa del moviment feminista a Ponent, durant els anys 2000, segueix la trajectòria que ja s'havia anat desenvolupant en dècades anteriors, tant a la vegueria com al conjunt de Catalunya. En aquest període es consolida un feminisme més institucionalitzat, propi de les noves dinàmiques socials, on les demandes històriques del feminisme comencen a ser assumides per les estructures polítiques i institucionals. Aquesta integració de les reivindicacions feministes és essencial per construir una societat que garanteixi drets reals i efectius per a les dones i les persones dissidents. No obstant això, com expressa la Mercè Ciutat: *"la nostra lluita, la nostra revolució és la més dura de totes, és de picar pedra i per tant aquí és important (...) treballar conjuntament amb temes concrets, per molt que hi hagi diferències. (...) Aquell esforç col·lectiu que és a través d'aquest esforç i d'aquesta lluita que es donen resultats com els que hem tingut."*¹ Així, cal reconèixer que els drets progressivament assolits en aquesta etapa són el resultat d'una llarga tradició de lluita i de l'esforç constant de moltes

dones referents del territori, que han marcat el camí cap a una transformació profunda i sostinguda.

Un exemple destacat d'aquesta institucionalització va ser la **creació dels Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIADs)**² l'any 2008. Aquesta creació es va impulsar arran de l'aprovació de la Llei 5/2008, **centrada en l'erradicació de la violència masclista**, la qual va donar suport legal a un conjunt d'actuacions que ja es desenvolupaven a Catalunya. Aquests serveis no només van oferir atenció jurídica i psicològica a les dones víctimes de violència, sinó que van esdevenir un punt de referència en la lluita per la igualtat de gènere. Amb la seva creació, es va començar a institucionalitzar de manera formal tot allò que, fins llavors, havia funcionat de manera informal a la vegueria de Ponent. Tot i aquests avenços legislatius i institucionals, a Ponent la lluita continuava per aconseguir que la Paeria assumís la creació d'una casa d'acollida per a dones maltractades, un servei encara pendent.

Un altre avenç crucial a Lleida va ser la crea-

---

1 Intervenció de Mercè Ciutat al grup focal sobre genealogia feminista a Ponent

2 Servei d'Informació i Atenció a les Dones: serveis comarcals i/o municipals que ofereixen informació, assessorament i orientació en tots aquells aspectes relacionats amb la vida de les dones.

Casal de la Dona a
l'actualitat

Font: Paeria, Ajuntament
de Lleida

ció del **Casal de la Dona l'any 2002**, com a resultat dels pactes polítics entre ICV i PSC. El Casal va néixer en un moment en què les associacions feministes de la ciutat ja comptaven amb locals propis, però calia un espai centralitzat des del qual coordinar activitats, oferir serveis i donar visibilitat a les lluites feministes. Aquest espai, impulsat per la regidora de Serveis Personals, Pilar Nadal, va permetre elaborar **el Primer Pla de Polítiques d'Igualtat de l'Ajuntament de Lleida l'any 2006**. Aquesta acció va marcar un punt d'inflexió per a la implementació de polítiques públiques d'igualtat a la ciutat, que fins aquell moment havien estat limitades o poc coordinades. El Casal de la Dona es va convertir en un motor d'activisme feminista, organitzant tallers, conferències, i campanyes de sensibilització per promoure els drets de les dones.

A nivell **acadèmic**, la Universitat de Lleida va

fer un pas significatiu en la incorporació de la perspectiva de gènere en la seva estructura amb la creació del **Centre d'Igualtat d'Oportunitats i Promoció de la Dona**, conegut com el **Centre Dolors Piera, l'any 2006**. Aquest centre va ser creat a petició del SIAD i tenia com a objectiu principal **promoure la igualtat d'oportunitats dins la comunitat universitària**. Des de la seva creació, el Centre Dolors Piera ha impulsat nombroses activitats formatives i de sensibilització sobre les desigualtats de gènere, així com programes d'investigació en matèria d'igualtat. La seva tasca ha estat fonamental per generar consciència sobre la necessitat d'introduir la perspectiva de gènere en tots els àmbits de la societat, començant per la formació acadèmica.

En l'àmbit de la salut sexual i reproductiva, Ponent va viure avenços importants, en paral·lel a les iniciatives que s'impulsaven a la resta de Cata-

La nostra lluita, la nostra revolució és la més dura de totes, és de picar pedra i per tant aquí és important (...) treballar conjuntament amb temes concrets, per molt que hi hagi diferències.”

lunya. Un dels grans assoliments va ser la implementació del **Programa d'Anticoncepció d'Urgència l'any 2004**, promogut per l'Agència de Salut Pública de Catalunya. Aquest programa va facilitar l'accés gratuït als anticonceptius d'urgència, com el fàrmac levonorgestrel, per prevenir embarassos no desitjats després d'un coit no protegit. A Lleida i altres zones de Ponent, aquest servei va ser accessible a través de la xarxa sanitària pública, incloent els centres d'atenció primària (CAP), les unitats d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR) i les farmàcies, on des de 2009 es va començar a dispensar sense necessitat de recepta mèdica. Aquest programa va ser un pas important per garantir l'autonomia reproductiva de les dones i facilitar l'accés a mètodes anticonceptius segurs i eficaços.

Malgrat aquests avenços, la lluita pel dret a l'avortament lliure i gratuït va continuar sent un tema clau durant els anys 2000. Les clíniques d'avortament, que ja havien estat objectiu de crítiques i atacs des de la seva creació als anys 80, es van veure sotmeses a una nova onada de persecu-

cions legals i judicis. A Catalunya hi va haver una onada d'atacs a les clíniques de Barcelona i per aquest motiu, la vegueria de Ponent i especialment a Lleida, els grups feministes es van mobilitzar en defensa del dret a l'avortament, organitzant **campanyes d'autoinculpació** amb lemes com "jo també he avortat" i realitzant **manifestacions per exigir la despenalització total de l'avortament**. Aquestes campanyes van ser essencials per mantenir la pressió sobre les institucions i garantir que els drets sexuals i reproductius seguisin a l'agenda política.

A la vegada, el moviment LGTBIQ+ també va fer avenços significatius durant aquests anys a tot el territori català. **La legalització del matrimoni homosexual** l'any 2004 i el **dret a l'adopció per a famílies homoparentals** l'any 2005 van ser dos

PONENT

assoliments legislatius clau que van suposar un pas endavant en la lluita per la igualtat de drets. Malgrat aquests avenços, encara hi havia desigualtats estructurals, com el fet que les parelles del mateix sexe havien d'estar casades per poder adoptar, un requisit que no s'exigia a les parelles heterosexuales. El col·lectiu LGTBIQ+ a Ponent va continuar lluitant per eliminar aquestes discriminacions i per aconseguir una plena visibilitat i acceptació social.

En aquest context, el Govern de la Generalitat va crear el **Programa per al col·lectiu GLT** (gais, lesbianes i transsexuals) l'any 2005, i el **Consell Nacional de lesbianes, gais, bisexuals i transsexuals (LGBT)** el 2007. Aquestes iniciatives van ser fonamentals per garantir la presència dels drets del col·lectiu LGTBIQ+ en l'agenda política i

social de Catalunya. A Ponent, aquestes polítiques es van traduir en una major visibilitat del col·lectiu i en una millor coordinació entre entitats i institucions per promoure la igualtat de drets.

En resum, la dècada dels 2000 a la vegueria de Ponent es va caracteritzar per una intensa activitat feminista i per la consolidació de serveis i polítiques públiques que van suposar avenços significatius en la igualtat de gènere i els drets sexuals i reproductius. La creació d'institucions com els SIADs i el Casal de la Dona, juntament amb la implementació de programes de salut sexual i reproductiva i espais de participació per a la visibilització de les diversitats sexuals van ser fonamentals per garantir la protecció i el reconeixement dels drets de les dones i persones dissidents.

ELABORAT PER L'ASSOCIACIÓ DE DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS EN EL MARC DEL PROJECTE
GENEALOGIA FEMINISTA DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS.

Recerca i elaboració **Laia Moreno Fernández** / Gràfica i il·lustracions **Mercè M. Tarrés** / Coordinació **Sílvia Aldavert**

L'Associació

✉ contacte@lassociacio.org

☎ 933 055 322

🌐 <https://lassociacio.org/>

📱 @lassociacio   📺 @lassociaciotsr

AMB EL SUPORT DE

